

تأثير المصادر العربية على اصول قواعد اللغة العبرية من خلال صراع اللغة العبرية مع اللغات الاخرى

م. براء خلف حمادي المكدمي

قسم اللغة العبرية/ كلية اللغات/ جامعة بغداد

braakhalafhamadi@gmail.com

تاريخ الاستلام : 2020/6/23

تاريخ القبول : 2020/8/29

الملخص:

يتناول هذا البحث كيفية تأثر النحو العبري منذ بدايته وبشكل واسع من التراث اللغوي العربي ، الذي ميز من خلال مناهجه ومصطلحاته ومفاهيمه تطور النحو العبري . وان عدد الحركات في اللغة العبرية كشفت بشكل كبير العلاقة التي تخص النحو العبري بالمصادر التي يعود اليها . وان هذا البحث ذكر الكثير من كتابات النحويين اليهود من اجل اثبات علاقة معينة بين " النظرية اللسانية الغربية " في مسألة تطور اللغة ونشأتها ، وبين العلاقة التي تربط فيما بين هذه اللغات . واستنتجنا ان ظاهرة " معركة اللغات " لا ترتبط بالعبرية في صراعها ضد لغة " البيديش " فقط ، بل ان الامر يتعدى هذا الاطار الضيق ، ويصل الى علاقات متشعبة الى درجة محاولة التقريب بين الذين ينشرون جزء من هذه اللغات ، على سبيل المثال اللغة العبرية ولغة الاسبرانتو . ثم معرفة حدود اللغة الطبيعية واللغة الاصطناعية من خلال وضع مقارنات معينة . على سبيل المثال مقارنات بين اللغة العبرية ولغة الاسبيرانتو .

كلمات مفتاحية: النحو العبري - الحركات العبرية - النظرية اللسانية الغربية - معركة اللغات - لغة البيديش - لغة الاسبرانتو.

Influence of Arabic sources , on origins of Hebrew grammar by the struggle of Hebrew language with other languages

Lecuer : Braa Khalaf Hamadi

Department of Hebrew/ Language College of languages

University of Baghdad

E: braakhalafhamadi@gmail.com

Receipt date: 23/6/2020

Date of acceptance: 29/8/2020

Abstract:

This paper deals with how the Hebrew grammar has been influenced from its beginnings by a wide range of the Arabic linguistic heritage, which, through its methods, terminology and concepts, has distinguished the development of the Hebrew grammar. And the number of movements in the Hebrew language has revealed a great deal the relationship that pertains to the Hebrew grammar with the sources it refers to. And that this research mentioned many of the writings of the Jewish grammarians in order to prove a specific relationship between the "Western linguistic theory" in the question of the evolution and origin of the language, and the relationship between these languages. We concluded that the "battle of languages" phenomenon is not related only to the Hebrew in its struggle against the language "Yiddish", but that the matter goes beyond this narrow framework, and reaches to cross-relations with the degree of trying to bring people who publish part of these languages, for example the Hebrew and Esperanto . Then knowing the limits of natural and artificial language by making specific Comparisons between Hebrew and Esperanto.

Keyword: Hebrew grammar – Hebrew vowels – Western linguistic theory – Battle of languages – Yiddish language – The language of Esperanto .

השפעת מקורות ערבים על מקורות הדקדוק העברי על ידי מאבק השפה העברית עם שפות אחרות

הקדמה

זה היה ידוע כי הקמת הדקדוק העברי בין המאה התשיעית וה - 12 לספירה לא הייתה אפשרית בדרך אליה הגיעה אלמלא השפעתה המכריעה על הדקדוק הערבי , מה שאנו מבקשים באמצעות המחקר שלנו הוא להבהיר את ההבחנה בין מה שהוא אותנטי בדקדוק העברי לבין מה שהושאל מהמורשת הלשונית הערבית . עלינו להתריע כעת שכאשר אנו מפשטים אחר המקורות של הדקדוק העברי ויחסיה עם סוגים אחרים של דקדוק , אכן , אנו מעלים נושא שנוי במחלוקת בו הדעות לא הסתפקו ברעיון סופי ספציפי .

מילות מפתח

דקדוק עברי - תנועות עברית - תיאוריה לשונית מערבית - קרב שפות - שפה יידיש - שפת האספרנטו .

עקרונות הדקדוק העברי

הכוונה בדקדוק העברי היא אותם יסודות לשוניים שניתן להחליט שהם מקורם והתפתח בעצמות מוחלטת מכל השפעה חיצונית , הידיעה שהמניות נחשבות למה שמשותף לעמים ועמים שונים . והמונח שלה הוא ברובו , זה נקרא " בלשנות פופולרית (Brekle, 1989, pp23) " ובאנגלית " *linguistique populaire* " .

אנו יכולים להבהיר כי המקורות המיועדים לדקדוק העברי הם אותן השפעות שהגיעו אליו , במיוחד מהמורשת הלשונית הערבית , מה שתרם רבות להתפתחותו , ברמת המושגים , הגישות או המינוח .

למרות שיהודים מתעניינים בשפה העברית , או במה שמכונה שפת הקודש , בימי קדם , היא לא הגיעה למחקר תיאורטי עקבי כפי שהוא , למשל , הנושא בתרבויות הסיניות וההנדיות) *جوليا كرسيفا* , (1981: שכך אין ספק כי הסימנים הראשונים לחשיבה הלשונית העברית היו מיוצגים בכמה עניינים מפורטים שהגיעו ברצף , הראשון היה מיוצג ב"ברית הישנה , " אחר כך הוא הגיע ב"נסיעה קלה , " והאחרון הגיע דרך " הצינור . "

הביטויים הבולטים ביותר להתעניינות הברית הישנה בתופעת השפה הם באמצעות כמה מהתופעות החשובות העיקריות שאנו מסבירים כדלקמן :

גיוון דיאלקטי : הברית הישנה מכילה רק התייחסות אחת למגוון דיאלקטי שהיה ייחודי לאפרים שלא הצליחו לבטא את קולו של סין) *موسكاتي 1993* : (68: אז אם אחד מניצולי אפרים אמר : תן לי לעבור , הגלעדים אומרים : האם אתה מהאפרים ? הוא אומר : לא , אומרים לו : אז אתה צריך לומר : שואבולט , הוא אומר : סול טלנה אינו מסוגל לבטא זאת נכון כפי שהוא מוזכר בספר השופטים . (6 - 5 - 12)

תופעה נוספת להתעניינות הברית הישנה בשפה היא תופעת מקורן של שפות והתפתחותן, מיתולוגיות הן אחד המקורות העיקריים שאפשר להתייחס אליהם לקבלת מידע ספציפי הקשור לשפה, מקורו והתפתחותה, דוגמא לכך היא השונות והמגוון של הלשונות. זה לא סוד לאף אחד את העמדה המיוחדת שנהנה" מגדל בבל" במחקרים לשוניים ופילוסופיים קדומים, במיוחד בשפה העברית ובכלל בשפות אירופיות, שנלקח תחילה ממקורותיו המקראיים, ושנית מניסיונו למצוא הסבר מקובל לשונות שונות ומגוונות. תצפית מגדל בבל המקראי נבדלה בתמיכתה בסתירה בין אחדות השפות למפגש האנשים, לעומת זאת, בין השפות השונות והתפשטות האנשים על פני האדמה (אנظر امبرتو איכו، -1994جمال الدين كولوغلي، .1989)

אנו לא שוכחים להזכיר עוד אחת מהתופעות הבסיסיות של הברית הישנה, שהיא הניסיון לשורש שמות, שם נוכל לחלץ לגבי שמות השורשים, ארבעים עדים בספר בראשית בלבד.

>>על-כן קרא שמה, כָּבֵל, כִּי-שָׁם בָּלַל יְהוָה, שְׁפַת כָּל-הָאָרֶץ; וּמִשָּׁם הִפְיָצָם יְהוָה, על-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ << سفر التكوين.9-11)

הידיעה שנגזרת בולבול מהמילה בבל אינה נכונה כלל. המשמעות הלשונית של המילה" בבל" היא דלת האל, כפי שהוקצתה המילה" דלת" ומשמעותה ידועה, זו מילה שמית נפוצה לשם אלוהים הידועה לשמיים כ"אל" (احمد شحلان، .1992 55)

ושמנו לב, כי השתרשות מסוג זה מבוססת על הקהל הרחב בקרב אנשים המקשרים בין מילה למילה נפוצה אחרת, והמחשבה שהיא נגזרת ממנה, הסיבה לכך היא שהנפש נוטה לחבר מילים לפי צורתם החיצונית ולפעמים, בניגוד למה שהמשמעות דורשת, במקום זאת, בניגוד למה שדורש נפש בריאה (رمضان عبد التواب، 172، 1975).

מחווה נוספת שהופיעה בחשיבה הלשונית העברית שונה מהברית הישנה, והיא נסיעה קלה, שהוא אחד המקורות היהודיים הקדומים שהגיעו בשפה העברית, כמה רעיונות לשוניים שניתן לאמץ באמצעות הדברים הבאים:

• סיווג צלילי השפה העברית לפי יציאותיה לחמש קבוצות:

- 1 צלילים טבעיים, כולל אותיות (א - ה - ח - ע+ר)

- 2 צלילים פאלאטי, כולל אותיות (ג - י - כ - ק)

- 3 צלילים משעשעים, כולל אותיות (ד - ט - ל - נ - ת)

- 4 קולות שיניים, כולל אותיות (ז - ס - צ - ר - ש)

- 5 צלילים בעל פה, כולל אותיות (ך - ב - מ - פ) (ابيزیدور كالیش، 1989: 28)

• ההתייחסות לקבוצה בגד כפת ו-ר, זה נקרא האותיות הכפולות.

• הערך האקספרסיבי של ממגורות, כך שלכל אחד מהם יש משמעות ייחודית לאחרים.

• ממגורות מתחברות בצורה של שורשים דו-צדדיים דרך מפגש האלף-בית עם כל אות האלף-בית העברי והתכנסות של אותן אותיות עם האלף-בית. מה שהביא ליצירת מאתיים ושלושים ואחת שורשים.

אין ספק שהערך הסמלי של מחווה זו במחשבה הדתית היהודית היה בין גורמים אחרים שהתפשטה בקרב הדקדוקים היהודים. ובהופעת פלח גדול וגדול אליו, שם כולם תרמו להגדרת השפה הכלולה ב"נסיעה קלה" של כמה רעיונות לשוניים, חלקם, במיוחד אלה שקשורים בזיהוי תפוקות הצלילים שהיו במחזור זהים ללא השינוי הקל ביותר בקרב הדקדוקים היהודים. גם כאשר פותח אותו אבו אל-וואליד בן ג'ינה, שדאג יותר מאחרים להגדרה מדויקת של תפוקות הקול שלעתיים קרובות לא היה הד במורשת הלשונית העברית (انظر صوفي كيسلر ميكويش 1992, 255).

אנו מזכירים גם כי" ספר זכרון "מאת ג'וזף קמחי, למשל, שזה כמעט למעשה תרגום לעברית המתמחה בחלקים מ"מבריק" זה חוזר פשוטו כמשמעו ביחס לזיהוי שקעי השמע כאמור ב"נסיעה קלה" ללא עלייה או ירידה (وليام باشر 1888, 2)

"הספר הקל" כלל רעיונות אחרים הקשורים לערך ההבעה של ממגורות ואיחודם בצורה של שורשים דו צדדיים שהשפיעו על כמה מהדקדוקים היהודים במשך תקופה ארוכה (דאוד בן אברהם الفاسي، معجم الالفاظ) ואז השפעתה נסוגה במהרה לאחר גילוי התיאוריה המשולשת.

המחווה האחרונה במחשבה הדתית היהודית היא" צינור", שיש לו משמעות כללית: מורשת, בפרט, החלק הזה של המורשת שצופה, באמצעות כמה מהתצפיות שהוא מבצע, על שלמות שפת" הברית הישנה, "גם ברמת הכתיבה או ברמת הקריאה. תווים אלה התגבשו בתחילת הדרך בצורה של אזכורים ביקורתיים המצורפים לטקסטים של הברית הישנה. זה נכתב בשולי הדף, בתחתית או בחלקו העליון. מורשת ענקית של הערות אלה החלה ברצף של דורות, שנאספים כעת בספרים נפרדים (انظر جورج فيل. 1972)

עבודת מזורטי עברה לעומק את הברית הישנה, וכדי להבטיח שכל החלקים שקשורים לתכתיב, פיסוק ומבטא נרשמים, נרשמים, מסווגים ומונים.

אם כי תשומת הלב של מזורטי התמקדה בעיקר בחלק גדול מהפן הפונמי של השפה העברית, מה שמאפשר לאחר מכן להוביל את תנועת הפיסוק וההימנעות, עם זאת, עבודותיהם לא היו ללא דקדוק ותצפיות מורפולוגיות כלליות.

נראה כי עבודות אלה היו אחד המקורות העיקריים אליהם התייחסו הדקדוקים היהודים לטובתם. עם זאת, עלינו לציין כי המקור המסורתי הוא למעשה תוצאה של כמה מאות שנים של מאמץ ועבודה קשה, זה משתרע

מהמאה השנייה או השלישית ועד אחרי המאה העשירית, מכיוון שהצינור, כידוע, נמשך גם לאחר היציבות הסופית של מערכת התנועות והפיסוק.

שם נציין כי אם היצירות המסורות מייצגות במלואן היבט של המורשת היהודית שהתעוררה בבידוד מכל השפעה חיצונית, והדרך שתיוודע לאחר עליית האיסלאם, במיוחד מתחילת המאה השביעית לספירה, ראויים לציון כמה שיקולים, כולל, זו תקופה שהייתה עדה להנהגת מערכת הפיסוק והתנועות בשפה העברית, נתקלתי בהכנסת מערכות דומות בכתב העברית והארמית. כך, באותה תקופה, חיי התרבות היהודיים היו עדים ליריבות של שלוש מערכות תנועות: המערכת הפלסטינית, המערכת הבבלית ומערכת הטברית.

המערכת הטברית נחשבת למפורסמת והנפוצה ביותר. בשונה משתי המערכות הקודמות, סמלי תנועותיו הם עלווים, המונים שבע, או מה שמכונה שבעת המלכים (شلومو מוראק, 1972) הדבר המוכח הוא שהסימטריה הזו שהשפיעה על מערכת הכתיבה העליונה לא יכולה בשום דרך לחזור למקורות (אנظر سعيد كنايتي, 2000)

קביעת הדקדוק העברי ובעיותיו

כאשר אנו בוחנים את מקורות הדקדוק העברי ואת ידיעתה, והשלבים שהוא עשה בכיוון היציבות בנוסחה הסופית, ברמה התיאורטית, המתודולוגית או ההבנתית, ובמיוחד הנושאים העוסקים ישירות בה, בעיית יסודית הדקדוק העברי. מכאן עולות שאלות רבות בנושא זה, למשל, השאלה בראש, האם עלינו להתחיל את ההיסטוריה של הדקדוק העברי ביצירות מסורתיות? זה כולל כמה הערות דקדוקיות? או שמא אנו אומרים, לפי מה שמצאנו, שהחומר העיקרי לדקדוק נמצא בעבודות המסורה, היא הייתה צריכה, בתיאוריה, להקדיש מתודולוגיה קוהרנטית יותר) ?أرون دوتان, (1990 או שאנחנו יכולים לדמיין היסטוריה של הדקדוק העברי בלי להתייחס למקורות דקדוק ערבים? ושאלות רבות שלא כולנו יכולים להזכיר.

ההשפעה בין תרבויות אינה חדשה לערבים או ליהודים. הדקדוק הערבי, המייצג את המקור העיקרי עליו סומכים הדקדוקים היהודים, החל מהמאה התשיעית לספירה, שם תפקידו היה תוצאה של השפעות זרות שונות שנקבעו במהרה בפילוסופיה היוונית וההיגיון האריסטוטלי. ישנם חוקרים רבים שהאמינו כי חוקרים ערבים השיבו מחדש את הרעיון של סידור הפונמה ששימש ב"אל עין" מהמורשת הלשונית ההנדית. אין ספק שההשפעה הסורית הייתה מכרעת בהופעתה והתפתחותה של מערכת הפיסוק והתנועות בשפה הערבית.

משיקולים היסטוריים רבים, היהודים נבדלו בפתיחותם הקיצונית לתרבויות אחרות, ניתן אפילו לומר שאם נסקור את ההיסטוריה של השפה העברית,

נציין שתמיד זה הושפע מהשפות הסובבות אותו . כולל כתיבת חלקים מהברית הישנה בארמית , וכתיבת תרגום באותה שפה . כמו כן , הצינור היה תערובת של עברית וארמית .

והוקמו חברות רבות שעל פיהן פורסמו שפות רבות באירופה Nessin Bahar החשוב ביותר היה אוניברסיטת אליאנס ישראל , דרכה הצליח אבן יהודה ללמד את השפה העברית בבתי הספר שלה , במקום זאת נקבע כי ההוראה בעברית תהיה בלבד (החלום ושבר , 1917 53)

השפה הערבית התפשטה בכל האימפריה הערבית האסלאמית עם כניסתו של האיסלאם , ככל שהתאפשר לקרוא לזה שפה קוסמית , היהודים היו פעילים לאימוץ השפה הערבית והשתמשו בה ככלי מחבר וכתיבה . מכאן אנו מגלים שחלק גדול מהמורשת היהודית , בלשונית או פילוסופית בפרט , הערבית שזורה זה בזה מבחינת קליגרפיה או טקסט בשפה העברית (انظر المدلاوي 1995،

מקורות הדקדוק העברי בערבית

החשוב ביותר מבין המקורות הללו הוא הדקדוק הערבי , שהוא המקור העיקרי שעליו הסתמכו הדקדוקים היהודים , בראשית המאה התשיעית לספירה , בנוסף לעסקי מסוראטי החשובים , ומקורות אחרים כמו תנועות , שתיקות ותיאוריה משולשת .

שמנו לב כי החיכוך בין המורשת הערבית ליהודית הביא להקמת הדקדוק העברי מתחילת המאה התשיעית לספירה . מה שמוביל אותנו מאז התקופה הראשונה להניח שלמרכיב הערבי הייתה עדיפות מיוחדת בהופעתה ובפיתוח הדקדוק העברי . עם זאת , ככל שאנו דואגים לתוקף של הנחה זו , אנו לא מזלזל בערך של עבודות מסורטי . הידיעה שזה העובדים לא ניתן לספור עבודות אלה כמחקרי דקדוק , הסיבה לכך היא שהיא מוגבלת לחקר התנועות , ועל ספירת הנוסחאות והאותיות בברית הישנה , ואי ידיעתן על לימוד השפה ומציאת כללים ופסיקותיה .

באותה מידה , אנו יכולים לדבר לאור עובדות אלה אודות מקורות ערביים לדקדוק העברי באמצעות כמה עניינים חשובים , למשל " ה תנועות " כוונתנו בשבע התנועות המכונות " שבע המלכים " הם : פתח , קמץ , סגול , צירה , חיריק , חולם ושורוק , וזה זוהה אותם (Jastrow1889, p26) .

.ואם האדם הבולט ביותר שהתייחס לתנועות אלה וזיהה אותם היה חיוג הדקדוקי היהודי , כמו דקדוקים אחרים ששאלו את מערכת התנועות מהיצירות המסורתיות , ואם אנו רוצים דיוק , זו מערכת טברי שהייתה נפוצה , כמו גם במרוקו ובאנדלוסיה

(Derenbourg 1880, p28) ואם מקורן של שבע התנועות הללו, שלוש מהן (שורוק), (חיריק (ו) -פתח, (על ידי בחירת תנועות טבעיות שקיימות בעולם והיא תנועה מאמצע, תנועה לאמצע ותנועה סביב האמצע.

התנועה היא מהאמצע, זו תנועת האש שעולה באופן טבעי מהקרקע לעבר התיבה, (זו התנועה של) שורוק (לדבר, כי המכונה הפעילה שלו מעלה אותו לפסגה, לגבי התנועה שהיא לאמצע, זוהי תנועת האבן שנזרקת לאוויר והיא נאלצת לעלות ללא טבעה, גם אם היא מגיעה לסופה אליו הגיעה באמצעות כוח המניע שלה, הוא נפל מטבעו, זו התנועה של (חיריק (לדבר, כי המכונה הפעילה שלו דוחפת אותו למטה, באשר לתנועה סביב האמצע, זה כמו תנועת התיבה העגולה סביב כדור הארץ, והתנועה הזו היא) פתח (לדבר, כי המכונה הפעילה שלו לוקחת אותו לסיבוב מתמשך (Derenbourg, 1880, p276-275)

שלוש התנועות, הצמצם הרטט ו התפוררות הן התנועות המקוריות בשפה העברית, גם אם הקו מתאר כל אחד מהם עמלות שונות בהתאם למגמות ההקשריות. והפונט העברי, כידוע, זהו פונט פונטי העוסק בסוגיות המילוליות העומדות בבסיס מקורות קוליים, ואילו לקליגרפיה הערבית יש אופי פונולוגי שיקול, כלומר, המקור נמצא בסימון ולא אכפת לו מההיבטים המילוליים שהתנועות משיגות.

נראה כי הבחנה זו ברורה בין התנועות המקוריות לתנועות הנובעות ממנה, מכיוון ששלוש התנועות הללו הן אימהות ונכסי כל התנועות והשאר בנות וענפים מהן, (המשמעות היא שהענף) חולם (ו) -קמץ (מה) -שורוק (והוא אחד מסוגיו, אלא שהם זה על גבי זה, וזה) שורוק (נמצא מעל) חולם, (חולם (מעל) קמץ (ו) -סגול (שהיא) פתח קמץ, (הוא מסתעף מ) פתח גדול (שכן תנועתה במלואה שייכת ל) פתח.

דוגמה לכך היא ב) קולכם אליכם עליכם (באשר ל) צירה (הוא מסתעף מה) חיריק (מכיוון שהיציאה שלו בינונית בין) פתח (ויציאת) חיריק, (והיא קרובה יותר ל) חיריק, (מכיוון שאנחנו רואים רבים המשתמשים ב"צירה" במקום "חיריק" ומניחים אותו בפעלים העתידיים שנמחקו, למשל) ותכה מכעם עיני ותלה ארץ מצרים ותלך ותתע ואפן (ואחרים, ואם נאמר ש"צירה" הוא ענף של "חיריק". "ה"פתח" משמש בכל המקרים שהוא צריך לתווך ביניהם. (Derenbourg, 1880, p277)

התצפית העיקרית שניתן לעשות על צמצום שבע עד שלוש תנועות, האם זו הפחתה, ומסווגת לפי דרישות פיזיולוגיות, זה עובד על יסודות פילוסופיים מדויקים, וההיגיון האריסטוטלי הקשור, הפיזי והאסטרונומיה. (alder, 1983, p49)

נראה כי הבסיס הפיזי או האסטרונומי ברור כאשר הדקדוקים פועלים מבחינת סימטריה בין שלוש התנועות) שורוק, חיריק ופתח (לבין התנועות

הטבעיות הקיימות בעולם, מצד שני, הם מסווגים את התנועות לתנועה מהמרכז, התנועה למרכז והתנועה סביב האמצע. אין ספק כי סיווג זה מושאל ונלקח על כל צורותיו מאריסטו שאמר " כל תנועה פשוטה חייבת להתחיל בהכרח מהאמצע, או ללכת בכיוון האמצעי או סביב האמצע " (أرسطو، 1965: 3)

לאבן ג'ינה, כמו דקדוקים קדומים אחרים, ערבים או יהודים, היה ידע בפילוסופיה היוונית, ולדברי חלק מהכותבים היה לו אכפת ביצירת היגיון. (Mank, 1850, p81) עם זאת, עניין זה אינו מונע ממנו לומר כי פעל לפי סיווג התנועות על שיטת הדקדוקים הערבים. כמה בלשנים ערבים ניסו להסביר את קיומם של התנועות שהוסמכו באמצעות קונוטציות שהועברו מהאסטרונומיה, ולכן הפרשנות שלהם באה כדלקמן " באשר לשלוש התנועות, נאמר שהן בעיה בתנועות טבעיות, שלט ההרמה הוא היווצרות של התנועה האסטרונומית בגלל גובהה, וסימן המתיחה הוא היווצרות של תנועת אדמה ומים בגלל ירידתם, ושלט האנדרטה הוא היווצרות של תנועת אש ואוויר (עקב תיווכו) "القلقشندي، بدون تاريخ، ج3، (159-158) אבן ג'ינה הסתמך גם על צמצום שבע התנועות לשלוש על שני מושגים פילוסופיים: המקור והענף, יחד, הם אחד ממושגי היסוד שהדקדוק הערבי היה תלוי בהם. בניגוד לחלוקת המסוראטי, המבוססת על שבע התנועות או כאלו שמצמצמות לשלוש תנועות מקוריות עד שהן מדמות את תנועות השפות הערבית, יוסף קמחי, שהוא דקדוק במאה השנים עשרה, מצמצם את שבע התנועות לחמש, כמו שקורה בשפות הרומאיות, ומבדיל בין תנועות ארוכות וקצרות.

ואלו שנזכיר ונבהיר לפי השקפתו על תנועות ארוכות וקצרות:

א תנועה קצרה קוראת את פתח גדול

א תנועה ארוכה בשם צירה

א תנועה ארוכה המהווה נקודה מעל ה "ו" ונקראת חולם

א תנועה קצרה בשם חטף קמץ

א תנועה ארוכה היא שורוק ב"ו"

א תנועה קצרה, והיא שורוק ללא "ו", בשם קבוץ שפטיאם

א תנועה ארוכה הנקראת תחת המכתב והיא מכונה חירחק

ב"י"

א תנועה קצרה היא חיריק ללא "י"

אלה התנועות, חלקן ארוכות וחלקן קצרות, הקמץ מסועף מה-פתח, ה-צירי מסתעף מהסגול, וה-חולם הוא מסתעף מ חטף קמץ, והשורוק בה"ו מסועפת

משורוק ללא" ו, "ושמה קבוץ שפתיים והחיריק ב"ו" מסתעיף מחיריק בלי
י (قمحي، 17، . (1888)

ונתונים אחרים שעסקו בדקדוק העברי הם ממגורות, שם חלק מהדוקדוקים
הבהירו את יציאות המכתבים ותיארו חלק מתכונותיהם, שם נגזר החומר
עבור אותו קטע מתוך" ספר קל". עם זאת, אחד הדקדוקים אומר, עם זאת":
כך זה היה מחולק על ידי האותיות הראשונות של חמש היציאות ללא הסבר
או הגדרה, אך עם גישה מסוימת (Derenbourg, 1880, p26)

על בסיס זה הדקדוקים היהודים עבדו על זה כבסיס לתיאור מדויק של
צילי השפה העברית. מכיוון שהדקדוקים התמחו בלימוד נושא זה, מחקר
לשוני מיוחד, הם היו אמורים ליהנות מההתקדמות שנעשתה בפונמה הערבית
בתיאור תפוקות הקול וקביעת מאפייניהם, אנו נכלול כמה היבטים של
תיאורים אלה, כולל:

דיוק בזיהוי יציאות הצליל, (מכתבי גרון) א-ה-ע (זה מבחינת יציאתו
מהגרון עם שלושה קולות, שראשיתם בקצה הגרון, ואז הוא מדורג לפי מה
שאחריו, ידוע שלפי גרוננו של פרופסור סיבאי הוא מחולק לגפיים של
הגרון ואז לאמצעו, ואז למטה.

היבט נוסף הוא שאילתם של כמה טקסטים מספרי הדקדוק העברי, מה שאומר
שהמלומדים היהודים המומחים בדקדוק, ביניהם, למשל, אבן ג'ינה, שחזר
אליו והפיק תועלת ממנו. אנו מזכירים, למשל, את דבריו על הצהריים
ניידים, שם אמר": עם זאת, הצהריים המרגשים רוויים בגאנה, ו גאנה
מנחיריים, ושם העצם הסטטי נקי מנחיריים, אלא הוא נקרא על שם אחד
האמור לעיל, שפירושו חשד לשני הצלילים, אחרת, הם לא ממוצא אחד"
(Derenbourg, 1880, p28) זה בהחלט דומה לאמירה.

ואם קטע זה כמעט דומה בביטוי, לפי מה שהגיע במקורות הדקדוק הערבית
שהזכרנו קודם, הדקדוקים היהודים בוחרים את מונחי הדקדוק בערבית,
ההוכחה לכך היא שהם השתמשו במונחים בעין ובזעם, והם הקפידו לתאר
במדויק את קולות השפה העברית, אך הם לא היו מדויקים בתיאור קולות
השפה הערבית.

ישנם נתונים חשובים אחרים הוא המונח תיאוריה משולשת, שם נחשב המעבר
מתפיסה דואליסטית להשקפה משולשת בתיאור המילה עברית דרך התמורות
מהותיות בתולדות הדקדוק העברי, כך שניתן לטעון כי עבודתו של חוג
'בתחום הקמת המבט המשולש חרגה מאוד מהניסיונות הדקדוקיים הקודמים
והניחה אותם במקום. אם בראשית הפונולוגיה העברית מתוארך לתקופה
שלפני המאה העשירית לספירה, נהנים מההתחלה המוקדמת הזו מתוך ספר
יוסירה ומעבודת המסורה, שכן התמורות שהשפיעו על תיאור המבנה
המורפולוגי של המילה העברית היו איטיות מאוד. התרומות הלשוניות של
כל אחד מהדקדוקים, למשל) סעדיה גאון,

(יפית בן עלי , (דוד בן אברהם אלפאסי (ודקדוקים יהודים אחרים הם חסרי אונים , שתרם לגיבוש תיאוריה הומוגנית על שורשיה , הפרשות וקולות ההתפרקות.

הדקדוק היהודי של דוד בן אברהם אל-פאסי הוא חלק חשוב מהלקסיקוגרפים שהיו בעלי ידע נרחב בתרבות הערבית , שם הוא עדיין היה במאה העשירית והתבונן באסטרונומיה של המוננו וההשקפה הכפולה.

חזרתם של הדקדוקים היהודים למבט המשולש בתיאור המילה עברית הגיעה באיחור , ואילו הדקדוקים הערבים הבחינו , מאז המאה השביעית לספירה , באופי המשולש , המייחד את השפה הערבית . ואחד הדקדוקים הערבים אמר " : אסור שהשם צריך להיות פחות משלוש אותיות , אות שמתחילה בזה ומכתב הממלא אותו במילה ובאות שעוצרת עליו " (الفراهيدي، 1988 ، ص.49)

אם קבוע היטב כי הדקדוקים היהודים נהנו מהיתרון , כפי שהסברנו בנושאים נפרדים ממחקרים אלה , מהישגי הדקדוק הערבי . כיצד נסביר את חוסר ידיעתם במראה המשולש ? האם בורות בגלל העובדה שהיהודים הראשונים שהכירו את הדרך הערבית לא היה המספר שדמיינו ? או שמא חוסר ידיעה זה באמת מודעות ראשונית לדואליות המאפיינת בניית השלם בשפה העברית ?

נציין כי ההטיה של הייג' כלפי מנחם בן שרוק שהיה קנאי כלפי השפה העברית , הוא לא מנע ממנו להגיש שפה זו לתכניות הלימודים של הדקדוקים הערבים , ולהעביר לדקדוק העברי של התיאוריה המשולשת.

עם זאת , חוג'ג' כשהעביר תיאוריה זו לדקדוק העברי , הוא מעריך את מה שהוא לווה מהמורשת הלשונית הערבית , כל מה שהוא היה זקוק לו מכללים פונמיים ומורפולוגיים , באותה מידה שהוא דאג לאופי השפה העברית . נראה כי מערכת החליפין שלה הייתה פחות שמרנית ממקבילתה הערבית , וזה היה נתון לפן דקונה של כמה טרנספורמציות שהפכו את התמיכה בתיאוריה המשולשת , לעיתים , לבלתי אפשרית.

גם אחרי שהמראה המשולש מתייצב , עבור כמה דקדוקים , כמו מנחם אבן סרוק , דבקו בהשקפה הדואליסטית . ונראה שהם ייצגו מגמה ספציפית בדקדוק העברי . הדקדוק של אבן ג'ינה השב לדקדוקים אלה דרך ספרו " מסר עיגול והנחיה . "

תופעת השפות נלחמת בשפה העברית

חלק זה הוא חלק חשוב ומייצג חלק מהייעוד " תיאוריה לשונית מערבית " איזה " النظرية اللسانية الغربية " וזה נקרא בצרפתית , הם קראו לזה גם באירופה , זה יכול להיחשב גם כמבוא לתיאוריה הלשונית כביכול כפי שהצרפתים קראו לה . " La theorie linguistique " מסגרת

זו יכולה להסביר לנו את ההבחנה בין קבוצת מושגים הקשורים בעיקר לשפה ככלי מרכזי לתקשורת, אם בכלל לא הכלי.

שפה זו היא מבחינת הטבע, טבעית או מלאכותית. מבחינת הפונקציונליות, זה נחשב לשפה לאומית) מקומית, (גלובלית, אזורית או אם, או השפה המאומצת. מבחינת הממד, השפה עשויה לבצע פונקציה לשונית תרבותית, תרבותית, היסטורית, סמלית או חברתית...

וכאשר אנו מציעים ללמוד כמה סוגיות של השפה העברית המודרנית במסגרת כללית זו, זה נובע בעיקר מאופי הנושאים הקשורים לעברית מודרנית, הקשור במרחב אירופה מבחינה גיאוגרפית, מבחינת המוצא, הקשור אינטלקטואלית לבעיית התקשורת בין יחידים, עמים ותרבויות.

התייחסות מפורטת זו פירושה שאנו שוללים כל מושג המאמצת הצעה אידיאולוגית (Masson, 1986, p13) זה מערבב תשוקה ודמיון.

והתופעה של קרב השפות באותו מאבק לשוני, שהיה חזק בין השפה העברית ל"יידיש" (Yiddish " שמואל, 1967, עמ. '88)

83 עיתונים ומגזינים ביידיש פורסמו בוורשה בלבד, שפה זו נהגה לשלב מרכיבים גרמניים, סלאביים ועברית - ארמית) פרופ 'טימוך הופקינט. (313):

תיאוריה לשונית מערבית

נושא זה הוא מבוא לקשר הלשוני בין תיאוריה לשונית לעברית מודרנית, זו מטרה חשובה, הוא מדבר על אותה תיאוריה ועל יחסיה לשפה העברית המודרנית - הן מבחינה גאוגרפית והן מבחינה היסטורית (מוריס אולינדר. 1989) במיוחד יהודי מרחב אירופה, בעיות השילוב או העצמאות, רעיון המולדת הלאומית היהודית ותוצאות ההשקאלה - 1750 1880 (عبد الكريم، بوفرة 1994). והמאמצים של אליעזר בן יהודה (1858) (1922 - השפה, כולם גורמים שתרמו להתפתחות העברית המודרנית, וזה דרך מערכת יחסים עם מספר שפות יהודיות, לא יהודיות, שמיות ואירופיות.

ההשקפה הלשונית של מושג זה היא בדיוק הרעיון שנולד באירופה, שביקש להציע מצב "מודל השפה האירופית" זה יהיה הבסיס לקבוצה האנושית.

כך, המעבר מ"מקור השפות" ל"המשפחה הלשונית" ואז "שפת האם" ואז "השפה הבינלאומית". כל זה נופל במסגרת מה שמכונה "תיאוריית התקשורת". סנט אוגוסטין (354-430) أشهر مؤلف عن الديانة المسيحية (חשבה שהשפה העברית היא השפה האנושית הראשונה - ואילו תיאודורת דה סיר (393-466) העדיף את השפה הסורית ורואה אותה כשפה אנושית, באשר לגרגוריה דה-ניסה) (330 - 394) رجل دين يوناني (הוא היה נייטרלי בעניין זה, והיה

לו קשה להעלות על הדעת שאלוהים ילמד את האדם את האלפבית של השפה (מבלי לציין את השפה).

הופעתה והתפתחותה של השפה העברית במחקר לשוני-היסטורי גרמו לה לתפוס מקום מיוחד בשיעורי השפה המערבית, באמצעות היגיון זה אנו יכולים להבין את הקשר של השפה העברית עם אותה תיאוריה כללית.

ואם מספר השפות כיום נע בין חמשת אלפים וששת אלפים שפות, כך לפי אנדרה לנגנסי (1997) מירית רوهלן (1997) במבוא לספרו מריט רולן 1997, הרעיון של "תקשורת" מנוסח היטב באמצעות רב לשוניות.

ומסיבות רבות, עלה הרעיון של "שפה בינלאומית" או "שפה אידיאלית", כלומר הכלי שבאמצעותו בני האדם מבינים זה את זה היטב. שפה זו עשויה להיות טבעית או מלאכותית.

אנו יכולים להבחין בכך דרך האינדיקציות הראשונות למקורן של שפות בתורה דרך ספר בראשית. פרק / 11 פסוקים. 9-6

בראשית: יא / ו - ט

"ויואמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות. ועתה לא - יבצר..... כל - הארץ"

התיאוריה הלשונית המערבית קשורה ישירות לסיפור זה. עלינו לשקול זאת - התיאוריה - תגובה ליעודו של "מגדל בבל". באמצעות זה אנו יכולים להבהיר מספר רעיונות מסיפור המגדל. הקשר הקושר אדם לאלוהים - גם אם יחסי יצור עם בורא - מבוסס על קונפליקט. ושהמאבק הזה עצמו אינו נכון כיוון שהוא שואף שכוח אדם שווה לכוח אלוהי.

סיפור המגדל חושף בפנינו רעיון עיקרי שאחדות לשונית) או בביטוי מונו-לשוני מאוד מדויק (מקלה מאוד על תהליך התקשורת. אז מעשה ה"בלבול" בא על מנת להפוך את התקשורת לתהליך מפרך בו נתח גדול של מסתורין ועיוות.

סיפור "המגדל" מתייחס בדרך כלשהי לשפה האידיאלית *langue* (*La parfait* אמבירטו איקו. (250: 1994) זה מסביר את המחקר שלדעתנו יש את השאיפה לחזור אליו לפני תקרית "המגדל", "בכך הוא מבקש להציע שפה אוניברסאלית) טבעית או מלאכותית (המאפשרת את תהליך התקשורת).

באמצעות כל זה, אנו יכולים ליצור קשר הדוק בין תולדות הדת) יהדות או נצרות (להיסטוריה של השפה, על פי תפיסתו של *Friendrich max muller*.

ישנן הגדרות רבות הקשורות לנושא זה, כך שג'ין דוביס יודע (جين دوبوس) 333: 1974 השפה הטבעית שייכת למין האנושי, ככלי של תקשורת והבעה. שפה זו מתמקדת במערכת מאפיינים כלליים המשותפים לדיבור אנושי. ואילו השפה המלאכותית (موريس اوليندر) 115: 1994 היא אותה שפה שנוצרה על ידי בני אדם או קבוצת אנשים במטרה להפוך לכלי לתקשורת בין אנשים המשתמשים בשפות שונות.

עם זאת, איננו יכולים להבדיל ברצינות בין שפות טבעיות לשפה סינתטית דרך ההגדרות לעיל. הסיבה היא מכיוון שהם חולקים את מטרת קיומם שהיא מטרת התקשורת.

אולי ההשתתפות הזו היא שהפכה את ניסיונותיהם של בלשנים, הוגים ופילוסופים לרבים ומגוונים. עם זאת, כמה מחקרים עדכניים מאוד מנסים לחזור לרעיון השפה הטבעית, תוך הסתמכות על "אינסטינקט". במקביל הוא בוחן את הרעיון של "גנים". ואנחנו מוצאים מגמה זו ב Steven Pinker (1997) *סטيفن بنקר*.

אנו מסבירים כמה סוגים של שפות מלאכותיות שפותחו על ידי כמה בלשנים ברחבי העולם, כולל, La volapuk שפה שפותחה בשנת 1879 על ידי הכומר הגרמני ג'ון מרטין שרייר. (Idem) המרכיבים של שפה זו כללו בעיקר שפות רומנית, לטינית, אנגלית וגרמנית. פייר ג'נטון (פיר جانتون) 6: 1994 בשנת 1994 מציין כי שפה זו הופיעה באופן בולט בשנת 1880, השנה בה עלה נושא "התקשורת הגלובלית".

שפת volapuk כללה עשרים ושמונה אותיות, והיא הייתה זמינה דרך עשרים וחמישה עמודים ו 283 חברות ובאמצעות ספרי חינוך שתורגמו ל 25 שפות, בנוסף לאקדמי המתמחה בשפה.

חשיבותה של שפה זו נבדלת מאחר והיא הניסיון הראשון בו אדם הצליח לעבור בשפה מלאכותית מתיאוריה לתרגול. (Idem:19)

בנוסף, יש שפה הנקראת La Novial זו השפה שפותחה על ידי הלשון Otto Jespersen (1860 - 1943) בשנת 1928. ישנן שפות מלאכותיות אחרות כשפה Occidental de Edgar von wahl בשנת 1922, ושפה אחרת היא Interlingua בשנת 1951, ושפה Romanid de z.mayyari שנת 1956.

עם זאת, השפה המלאכותית החשובה ביותר שנמצאה בעולם נקראה "אספרנטו" Esperanto.

אספרנטו היא השפה היחידה בעולם בעיני Claude Hagege (كلوديوها جيغي) 30: 1985 Hagege ידוע התאריך המדויק ליצירתו, כלומר בשנת 1887 והסיפור המלא.

כיוון ששפה זו הורכבה מ 28 -אותיות, ורוב האלמנטים לקוחים מהשפה הלטינית 20,000. ספרים פורסמו ו 10,000- ספרים תורגמו. באשר לשורשיה הלקסיקליים 75%, נגזרים מהשפה היוונית והלטינית 20%, מאנגלית וגרמנית ו 5%- חוזרים לשפה הרוסית. העיתון הראשון בשפה זו ראה אור בשנת 1889 ב" -נירנברג "תחת הכותרת. La Esperantisto אספרנטו לא הייתה רק שפה, זה היה רעיון ששאף לתקן את השימוש בשפה, ואיחוד אמונה דתית, מה שגורם לנו להבחין בין דובר שפה זו לכל מונח Esperantophone מונח זה הוא האמין בכל" אידיאולוגיה "בכל שפה שהיא Esperantiste למרות כל זאת, אספרנטו נכשלה כמו גם שפות מלאכותיות אחרות.

העברית היהודית היא שפה טבעית

הגדרת העברית המודרנית כשפה יהודית מעלה שאלות רבות בנושא, למשל, מהי השפה הזו? איפה יודע הבלשן) Uzzi ornan 1985 גי אי פישמן (22:השפה היהודית, אומרת:

" A Jewish language is one that jews speak only among themselves, and which is different from the one used outside their homes or neighborhoods "

"השפה היהודית היא השפה שהיהודים מדברים רק בינם לבין עצמם ושונה מזו המשמשת מחוץ לבית או לשכנים. "

פירוש הדבר שהיהודים הללו ידעו - לפחות - כפילות לשונית. על בסיס זה, יש לקחת בחשבון את מושג" השפה היהודית "עם שני יסודות עיקריים בחשבון: הראשונה היא הלשון העצומה שלי, השנייה היא לשונית גרידא.

ואז פרנק אלווארז-פייר) فرانك الفاريز (20: 1995 מוסיף מרכיב בשפה שלישית הקשור למידת הנוכחות של היסוד העברי או הארמי.

מסקנה

הרכב ונגזרת הם מרכיבים חיוניים שיש להם תפקיד חשוב בדו קיום של שפה עם התרבות, וכי כמה היבטים שמעיים ומורפולוגיים בין אתמול להיום חשובים מבחינת הדקדוק העברי, זהו מחקר חשוב לזיהוי מקורות הדקדוק העברי ומקורותיו הערבים, הבהרת נושא חשוב היא העברית המודרנית, והמאבק שלה עם שפות אחרות. שם מצאתי מחקרים רבים העוסקים בשפה העברית והערבית מבחינת ההיסטוריה העתיקה שלהם, גילאים חיים ומציאותם הנוכחית, באופן דומה, מבחינת חקר מקורותיהם העתיקים ומחקריהם, התואמים את הסכסוך בינם לבין שפותיהם וניביהם המתחרים. מכיוון שיש צירים חשובים הכוללים מבני שפה, תבניות, מילון מונחים ורטוריקה, והוא תיאר את קולותיה ואת השינוי שחל בחברותיה המאופיינות בניידות ובעלייה, זה הושפע משינויים פוליטיים, מלחצים

כלכליים ומהפניות חברתיות , מכיוון שגורמים אלה יצרו שפות רבות מתוך שפה אחת.

المصادر العربية :

-الفراهيدي ، الخليل بن احمد ، العين ، مؤسسة الاعلمي للمطبوعات ، بيروت،
1988 .

-القلقشندي ، صبح الاعشى في صناعة الانشا ، المؤسسة العربية للتأليف والترجمة والطباعة والنشر ، بدون تاريخ.

-الكتاب المقدس ، منشورات دار المشرق ، بيروت ، . 1983

-المدلاوي ، محمد ، عن التراث المتداخل للغات بالغرب الاسلامي ، منشورات كلية الاداب، . 1997

-بوفره ، عبدالكريم ، تخطيط العبرية الحديثة، مجلة اللسان العربي، العدد38

مكتب تنسيق التعريب ، الرباط، . 1994

-شحلان ، احمد ، المعجم العبري بين الملابس التاريخية والواقع اللغوي ،

" اللسان العربي " ، ع36 .، الرباط، . 1992

-عبد التواب ، رمضان ، التطور اللغوي وقوانينه ، مجلة كلية اللغة العربية

والعلوم الاجتماعية ، ع 50 .، السعودية ، . 1975

-قمحي ، جوزيف ، . 1888

-كفايتي ، سعيد ، التأليف المعجمي عند اليهود ومصادره العربية ، المناهل،

ع 50 .، الرباط ، . 1996

-كفايتي ، سعيد ، الحركة في اللغة العبرية : بدايتها وتطورها ، المناهل ،

ع 55 .، وزارة الشؤون الثقافية ، الرباط ، . 1997

-كفايتي ، سعيد ، نظام التنقيط والحركات في اللغتين العربية
والعبرية ،

كلية الاداب ، فاس ، . 2000

-موسكاتي ، الالتباس بين صوتي السين والسين في اللغة العبرية، 1993 .

المصادر العبرية:

-آينشتدט, שמואל פרופ " 1967 : 'שפתנו העברית החיה. "

הוצאת : תקומה . תל-אביב - ע. 364

-בן יהודה, אליעזר " 1917 : החלום ושברו - " הוצאת שמיויח.

חדצאת : הטפרים של הטוכנות היהודית לישראל . ירושלים.

ע. 71

-הופקינט, טימון " 1990 : עברית ויידיש : " ע. 1 - 18 - 313

לשוננו לעם . עורך : בר אשר. 40-41 . הוצאת : המכירות

המדעית של האקדמיה ללשון העברית . ע. 337

المصادر الاجنبية:

- Alvarez - pereyre, frank: 1995, << L Hebreu dans les
langues

Juives >> quented - on par interference. Pp17-38.

- Aristote: 1965, << Duciel >> texte etabli et traduit
par paul

Maraux, ed . les Belles .

- Boyer, Alain : 1988 , les origins du sionisme. Que
sais-Je?

N2397 p.u.f paris 123p.

- Brekle, Herbert E : 1989, << La linguistique
populair>> dans

Histoire des idess linguistiques, vol 1 , pierre mardaga

Editeur , liege - Bruxells .

- Derenbourg , Joseph et Hartwig:1880 , opuscules et traits d

Aboul walid merwan Ibn djanah, ed . Im primerie Nationale,

Paris .

- Dotan, Aron : 1990, De la massora ala Grammaire:les etudes

De la pensee grammaticale dans I hebreu Journal Asiatique,

N= 1-2. Paris .

- Dubois, Jean (et al): 1974, Dictionnaire de linguistique.

Larousse . paris . 516p.

- Hagege, claude :1985, L Homme de paroles. Fayard. Paris.

406p .

- Idem .

- J.A. Fishman(ed), p.22.

- Janton , pierre:(1973),1994, L'Esperanto. 4 edition in :

Que sais - je? N1511 p.u.f paris 127p.

- Jastrow , morris: 1889, kitab al- afal dawat huruf al- layn

U kitab al- afal dawat al- matalyn de Hayyoudj, librarie

E.J.Brill, leide .

- Kalish, Isidor:1989, sepher yazira, saadia ed. Rosicruciennes.
- Kouloughli , Djamal E:1989<< la thematique du language Dans la Bible>>, dans Histoire des idees linguistiques.voll,
Pierre mardaga editeur, liege- Broxells .
- Kristeva , Julia : 1981, le language cet inconnu , ed .le
Seuile , paris .
- Masson, Michel: 1986, Langue et ideologie. Editions du C.N.R.S. paris .
- Merrit , Ruhlen : 1997<< la origine des langues>> .
- Morag, shelomo:1972,<<The Jewish communities of spain And the living tradition of Hebrew language,vol 1.
- Pinker, steven: 1997, instinct du langage. Editions odile
Jacob. Paris .
- Plender, Maurice : 1989 , 1994 , les langues du paradis .
Gallimard / Le seuil. Paris. 213p.
- Umberto , Eco: 1994, la recherché de la langue parfait,
Edition du seuil . paris .
- Weil , G:1972,<< La massorah >> Revue des E tudes Juives,
N 1 .